

1. Sevgi və qorxu qarşılışması

Bilmirəm çöldən görünən görkəmdir, ya ünsiyyət, münasibət yüküdür... hər nədirsə, bir neçə şair var ki, onları öz yaşında görə bilmirəm. Bu o demək deyil ki, öz yaşında görə bilmədiyim şair yer yarılıb, yerdən çıxıb, göy dəlinib göydən düşüb. Onlar da bu yurdun, bu məmləkətin, bu vətənin, bu xalqın övladlarıdır. Hələ bəlkə çoxlarından da mənə doğmadır.

Mən Vaqif Bəhmənlini öz yaşında görə bilmirəm, Adil Cəməli öz yaşının üstündə təsəvvür edə bilmirəm. Mənə elə gəlir ki, Ağacəfər Həsənli lap çoxdanın adamıdır, baxmayaraq ki, onunla eyni dövrün tələbə yoldaşı olmuşuq. Müştərək dostumuz İdris hələ tələbə vaxtı onun şeirlərini dili ilə otağımıza gətirirdi.

Öz yaşının üstündə görmədiyim şairlərdən biri də Ağamir Cavaddır.

Bilmirəm, öz yaşının üstündə görünə bilməmək şairin üstün tərəfidir, yoxsa... Amma hər halda Azərbaycan poeziyasının görkəmli simaları olaraq bu şairlər söz sənətinə vurduqları naxışlarla bir qədimlik misiyası daşıyırlar. O qədimliyi ki, orada bütövlükdə bir vətənin o başından bu başınacan ağırlarının hamısı bir karvana yüklənib. Həmin o qədimlikdən üzü bəri, günümüzə sarı yol gəlir.

* * *

Bəs bu sırada Ağamir Cavadın qədimliyi harada, nədə və necə görünür? Əvvəla, Ağamir Cavad mənim və sırasını göstərdiyim sənətkarların arasında öz yerini təmkinli, bir qədər ağır, dəvə ləngərli sözü ilə tuta bilib.

Coşğunluq da, ehtiras da, emosiyaların havalanması da şairə xas keyfiyyətdir. Ağamir Cavadın yaradıcılığı da bu xarakterik cizgilərdən kənar deyil. Ancaq onun yaradıcılığının elə bir mərhələsi gəlib ki, burada sanki çahargah muğamının ləngərini müşahidə etmək oxucuya çətin deyil. Ən emosional ruhi duyğularını belə sakit və təmkinli hisslərlə etiraf edir.

Poeziya üçün əsas qaynaq sevgidir. Həyata sevgi, ideala sevgi, tanrıya sevgi... Bu sevgilərsiz hansısa bir ürəyin döyüntüləri ancaq əzələ çırıntılarından ibarət ola bilər və heç şübhəsiz, sevgisiz ürəklərin dənizliyindən söhbət açmağa dəyməz. Ümmanlıq ancaq böyük sevgilərlə təzahür edir. Ağamir Cavadın böyük sevgisi həm də adi sevgidir. İndi adi sevgini necə yaşayasan ki, o ali məqam duyğular səviyyəsinə qalxmış olsun. Bunun yolunu Ağamir Cavad bilir:

Nə gözəl? Hətta Allahı da şerik etmək istəmir. Bu da şair üçün sevgisinin bənövşə tərlidir, qızılgül təravətidir, lalə incəliyidir... Demək qorxu şair üçün fiziki, cismani qorxu deyil, öz sevgisini qorumaq istəyindən yaranan məsuliyyət hissidir. Müqəddəsliyə xələl gələcəyi ehtimalından doğulan hissidir. Həqiqətən də, sevgi mənimdirsə, axı Allah niyə bu işə qarışsın?

AĞAMİR CAVADIN SEVGİ GÜLLƏRİ

Hər halda sevgi Ağamir Cavad üçün bir qorxu sərhədidir. Bir az da dəqiqləşdirsək, özünün taleyidir. Əgər bu sevgi sərhədi dağılacaqsa, nəinki dağılacaq hətta bu sərhədə toxunmaq cəhdi olacaqsa, onun müqəddəsliyinə xələl gələcək. Bu ona bənzəyir ki, gül küləklər qarşısında çırpılır, kol dibindəki bənövşə ayaqlanır, lələyə əl uzanır. Ağamir Cavadın sevgi konsepsiyasında bir bütövlük var. Onun canını lərzəyə salan qorxu hissi bu bütövlüyün hansısa bir həyat müdaxiləsi ilə dağıla biləcəyi hissidir.

Ağamir Cavadın sevgi gülləri sırasında təzə-tər ləçəkləri həmişə bir qorxu müşayiət edir və əslində Ağamir Cavadın sevgi güllərini yüzlərlə sənətkarın ruh, ilham bağçasında boy göstərən güllərdən fərqləndirən də elə budur:

Ağamir Cavadın poeziyasında ahəng tamlığına uyğun bir düşüncə bütövlüyü də var. O həmişə sözün, yazının son hökmünü ruhunun mənəvi tələbatı ilə tamamlayır və əslində bu tələbatın özü də sanki ilahi ni-

zama tabe olur. Biz Ağamir Cavadın özünəxas bir antonim düşüncə məkanını görə bilirik onun sevgi gülləri ilə süslənmiş şeirlərində. Bu antonimlik sevgi və qorxu qarşılığı ilə üzə çıxır.

Bizə qəribə gələ bilər, sevgi hara, qorxu hara?

Sevginin pərvəriş tapması üçün əmin-aman bir mühit, sərbəst düşüncə məkanı gərəkdir. Aşiq gərək ruhən o qədər azad olsun ki, o, sevgisini car çəkməkdən, sevgisindən qürur duymaqdan çəkinməsin. Yalnız azad sevgilər azad insan düşüncəsi üçün bəhrə ola bilər. Bəli, azad düşüncə əsas qaynaqdır. Lap uzaq zamanlardan üzü bəri cəmiyyət heç də azad düşüncə adamlarını bəh-bəhlə qarşılamaıyıb, onları sevgi ilə ağışına çəkməyib. İndi biz bütövlükdə cəmiyyəti qınaya bilmərik ki... Hər halda bu insanlıq yoludur və insanlıq müəyyən tabular yaradır; nədə azadsan, nə sənə qadağandır.

Əslində elə Ağamir Cavadın da ruhunda, varlığında hakimlik edən qorxu hissi bu tabudan gələn qadağanı öz varlığında hiss edib sözə gətirməsi ilə üzə çıxır; biz buna “qorxu” deyirik.

* * *

Ağamir Cavad, yuxarıda müəyyən qədər toxunduğum məqamı bir qədər açıqlamaq istəyi ilə deyim ki, yaşına uyğun olmayan ağırlıq və təmkin sahibidir. Adama elə gəlir ki, o, hər yerdə, hər vaxt nədənsə qorxur və nədənsə çəkinir. Ünsiyyət məqamına da çətin gəlir. Hətta o qədər çətin gəlir ki, az qala qarşı tərəfdə təəccüb doğurur. Ancaq onun şeirlərini oxuyan, yaradıcılığı ilə təmasda olan hər kəsə aydın olur ki, o, ünsiyyətə sarı gələrkən nəyisə itirəcəyinin qorxusunu çəkir. İçində, varlığında belə bir hiss daşıyır; bəlkə bir az yaxın gedərəm, heç dediyim olmaz, görmək istədiyimin tərsini görərəm. Bax bu zaman şairi nəyi itirəcəyini aydın təsəvvür etmək mümkündür.

Əslində şair insanı qorumaq, inandığını ucada görmək istəyinin qorxusunu çəkir. Birdən ucada olduğunu güman etdiyi kimsə həmin ucalıqdan başı aşağı yuvarlanar.

“Ömrün eşq yolu” kitabını vərəqləyirəm.

Ayrı-ayrı şeirlərdəki ucalıq gücünü görməmək mümkün deyil. Sözünün ucalığında durmaq şairin daha çox şəxsiyyəti ilə bağlıdır.

Və bu yerdə Ağamir Cavadın daha bir sirrinin də üstü açılır: o, nəinki ucada görmək istədiyinin, elə özünün də kimlərsə tərəfindən (ideali, ən yaxşı halda oxucusu, vətəni, xalqı və s.) ucalıqda sakin olduğu mərtəbədə düşə biləcəyi qorxusunu çəkir.

Ağamir Cavadın sevgi güllərinin məziyyətləri çoxdur. Hələlik görə bildiyimiz tərəflərdən biri də onun sevgi gülləri ilə müşayiət olunan qorxu duyğularıdır və bunlar müqəddəs duyğulardır.

Əli Rza X 1 fli

17.08.2021